

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในช่วงภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา เมื่อปี พ.ศ. 2540 ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ รัฐบาลชุดปัจจุบันจึงมีความพยายามที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว แนวทางหนึ่งในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล ก็คือการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนในระดับฐานราก โดยการสร้างงาน พัฒนาอาชีพให้ประชาชนมีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ อันจะทำให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน มีความเข้มแข็งทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ และจะส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีการเจริญเติบโตมั่นคงอย่างยั่งยืน

เนื่องจากปัจจุบันประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วในระดับรากหญ้า ยังมีฐานะยากจนถึงระดับปานกลาง ถึงแม้จะมีทรัพยากรทางธรรมชาติอยู่มาก อีกทั้งในจังหวัดชลบุรีเอง มีนายทุนและผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในเรื่องของการสร้างโรงงานขนาดใหญ่ก็ตาม แต่ประชาชนส่วนมาก เป็นผู้ใช้แรงงาน หรือประกอบสัมมาอาชีพขนาดเล็ก ๆ ซึ่งปัญหาสำคัญของประชาชนที่มีฐานะยากจนส่วนใหญ่ คือการขาดแคลนทุนทรัพย์และขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ที่จะนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนใช้เพื่อการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนต่างๆ ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักในการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนในระดับฐานราก รัฐบาลจึงมีนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อเพิ่มแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและสร้างรายได้ในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ ในด้านการเรียนรู้ การสร้างงาน และสร้างเสริมศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนในหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างทั่วถึง

จากผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านมา มีหลายกองทุนยังไม่สามารถดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีหลายสาเหตุหลายประการที่ทำให้การจัดการกองทุน ไม่บรรลุผล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็น

ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนขึ้น เพื่อให้มีความหลากหลายในการบริหารจัดการ เพื่อให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนที่มีต่อการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน และเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยศึกษาจากปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และหาแนวทางในการแก้ไข นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ รวมทั้ง ทำให้ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนที่มีต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหีนวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหีนวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนที่มีต่อการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหีนวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
2. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกองทุน ทั้งในแง่การบริหาร และการดำเนินงาน

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการประเมินผลการบริหารงาน ดังนี้

1. ด้านประชากร

เป็นสมาชิกในกองทุนหมู่บ้านหีนวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี จำนวน 447 คน

2. ด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้ในเรื่องของการบริหารจัดการ ทั้งในเชิงวิชาการ และเชิงนโยบาย

3. ด้านพื้นที่ที่ทำการศึกษา

ได้แก่ พื้นที่ในหมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
จำนวน 297 คน

4. ด้านเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 ถึง
มกราคม พ.ศ. 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนหมู่บ้านหินวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
คณะกรรมการกองทุน หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้านหิน
วง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

สมาชิกกองทุน หมายถึง สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านหินวง ต.นาจอมเทียน
อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ หมายถึง คณะกรรมการ
สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านนาวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

สภาพการให้บริการเงินกู้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ข้อมูลของสมาชิกกองทุน
หมู่บ้านนาวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน
หมู่บ้านในลักษณะของการนำเงินกู้ยืมไปใช้ภายใต้เงื่อนไขหรือนโยบายของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้
เกิดรายหรือมีผลประโยชน์ต่อสมาชิก

การดำเนินงานด้านสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) หมายถึง การศึกษาอิทธิพลหรือ
แรงกดดันต่างๆ ของสิ่งต่างๆ ภายนอกโครงการว่ามีหรือไม่ว่าอย่างไร การศึกษานโยบายหรือปัญหา
ของสังคมที่มีผลกระทบต่อโครงการ สอดคล้องกับความจำเป็นและนโยบายหรือปรัชญาของสถาบัน
หรือหน่วยงานนั้นหรือไม่ ประกอบด้วย

1. นโยบาย หมายถึง การศึกษานโยบายของประเทศ ของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งนโยบาย
ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการงานกองทุนหมู่บ้านหินวง ต.
นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

2. วัตถุประสงค์ หมายถึง การศึกษาวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านหिनวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

3. หลักการของกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง การศึกษาหลักการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านหिनวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

การดำเนินงานตามกระบวนการ หมายถึง การศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องในระหว่างการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของกองทุนด้วย ประกอบด้วย

1. การเตรียมความพร้อม หมายถึง การศึกษาสภาพของการเตรียมการก่อนการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุน หมายถึง การศึกษาวิธีการได้มาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ความพึงพอใจของสมาชิกต่อคณะกรรมการกองทุนที่ได้จากการเลือกสรรแล้ว

3. การจัดสรรเงินทุนกู้ยืม หมายถึง การศึกษาสภาพของการดำเนินงานจัดสรรเงินทุนกู้ยืมให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ว่ามีความยุติธรรมหรือไม่ และสมาชิกมีความพึงพอใจหรือไม่

4. การตรวจสอบผลการดำเนินงาน หมายถึง การศึกษาสภาพและวิธีการติดตามตรวจสอบผลสำเร็จของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านว่ามีสมาชิกมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือไม่ และการตรวจสอบดำเนินการอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่

ความรู้ความเข้าใจในระเบียบแนวปฏิบัติของกองทุน หมายถึง การศึกษาผลที่เกิดขึ้นหลังจากการบริหารงานว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติของกองทุนตามที่คาดหมายไว้หรือไม่

ความพึงพอใจในผลตอบแทนของกองทุน หมายถึง การศึกษาผลที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินงานว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อวิธีการบริหารงานของกองทุนตามที่คาดหมายไว้หรือไม่

ผลตอบแทนจากการกู้ยืมเงินของกองทุน หมายถึง การศึกษาผลที่เกิดขึ้นหลังจากการบริหารงานว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้รับผลตอบแทนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมตามที่คาดหมายไว้หรือไม่

ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหिनวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ที่กำลังกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุน

ทัศนคติ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในเชิงวิจารณ์ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหिनวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี ที่กำลังกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการกองทุน

การบริหารงานกองทุน หมายถึง การดำเนินการบริหาร จัดการงานกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเลือกและแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ของ กองทุนหมู่บ้านหिनวง ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดของการศึกษา ดังนี้
ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร POSDCORB ตามแนวคิดของ Luther Gulick Lyndall Urwick ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่าจะทำอะไรบ้าง เพื่ออะไร มีแนวทางที่จะปฏิบัติอย่างไร
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ เป็นการจัดสายงานแบ่งแยกอำนาจการบริหารให้ ผู้ปฏิบัติงานทราบบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน แต่ละตำแหน่งอย่างเด่นชัด
3. การจัดหาบุคลากร (Staffing) คือ การจัดหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งตามที่ได้จัดองค์การเอาไว้ แล้วมีการบรรจุงาน ฝึกฝนอบรม พัฒนาคุณภาพคน เป็นต้น
4. การอำนวยการ (Directing) คือ การวินิจฉัยสั่งการ บอกทิศทางการทำงาน เสนอแนะวิธีการทำงานว่าจะทำอะไรบ้าง อย่างไรและไปในทิศทางใด
5. การประสานงาน (Co-Ordinations) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อย กับบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้
6. การรายงาน (Reporting) คือ การทำทุกอย่างจะต้องมีการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชา เหนือตนขึ้นไปว่าทำอะไรบ้าง อย่างไร ได้ผลประการใด
7. การงบประมาณ (Budgeting) คือ การจัดการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณ ให้ ถูกต้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ